
Práce někdy vzdělává jako škola

Práce někdy vzdělává jako škola

Zatím se nepočítá s tím, že by se nová možnost ověřovat výsledky neformálního vzdělávání vztahovala na kvalifikace vysokoškolské.

Objevil se však způsob, jak skloubit chybějící vysokoškolské vzdělávání s výkonem povolání.

Dvaatřicetiletá Alena Z. pracuje jako učitelka v mateřské škole. Je třeba říct, že mimořádně dobrá učitelka, kterou děti milují a rodiče vyhledávají. Ve školce působí již deset let. Teď jí ale hrozí, že bude muset odejít anebo pracovat ve školce jako zcela nekvalifikovaná síla. Tedy pokud nezačne do roku 2010 studovat předškolní pedagogiku.

Aby bylo jasno - Alena Z. absolvovala gymnázium a potom dvouletou pedagogickou nástavbu, která dříve doplňovala gymnazistům odborné vzdělání. Nestudovala však předškolní výchovu, ale obor vychovatelství.

Příbuzný obor nestačí

Nikdo z jejích nadřízených nepochybuje, že její kompetence jsou vzhledem k příbuznosti absolvovaného studia a desetileté praxi v mateřské škole dostatečné. Předpis je ale předpis. Pro obor předškolní vzdělávání Alena Z. odborné vzdělání nemá. „Ne že bych měla něco proti studiu, ale absolvovat znovu střední školu mi připadá absurdní. V úvahu tedy připadá jen vysoká. Jenomže bakalářský program pro předškolní vzdělávání se v Praze, kde žiji, neotevírá. Musela bych dojíždět do Hradce Králové,“ vysvětluje učitelka. Není jediná, kdo ve svém zaměstnání podobnou situaci řeší. A nemusí jít nutně ani o pedagogickou profesi. Člověk něco léta dělá, už to dobře umí, a najednou ho nadřízení upozorní, že jeho vzdělání na zastávané místo nestačí. Zdálo by se, že rozumné řešení nabízí školský zákon, který připouští s platností od 1. srpna letošního roku uznávání výsledků dalšího vzdělávání. V příloze Akademie jsme o této možnosti již psali. V zásadě jde o to, aby si člověk mohl dát ověřit své znalosti a dovednosti získané i jiným způsobem než školní docházkou. Například tedy praxí. Jenomže ouha! Jak nám vysvětlil Jaromír Krejčí z ministerstva školství, na uvedený případ se tato možnost vztahovat nebude. Zákon umožňující uznávání neformálního vzdělávání totiž nemá účinnost tam, kde existuje speciální úprava. A v případě kvalifikace pedagogických pracovníků taková úprava je. Amen. Námitku, že předškolní pedagogika se zdá být přímo ideálním příkladem činnosti, která se kultivuje více praxí než studiem, nám ředitel ministerského odboru Krejčí nevymlouval. Jen připustil, že výhledově se snad mohou věci trochu měnit. Zatím bude možné provádět certifikaci dovedností získaných mimo školský systém v některých učňovských oborech. Jejich počet se má rozšiřovat podle toho, jak Národní ústav odborného vzdělávání zvládne přípravy. Časem snad dojde i na některé maturitní obory. Ovšem jen ty, které nejsou předmětem speciální úpravy, jako zmíněné obory pedagogické. Zatím se také nepočítá s tím, že by se možnost ověřovat výsledky vzdělávání získaného i mimo školský systém vztahovala na školy vysoké. I tady se však objevují určité nové možnosti, jak skloubit chybějící vzdělávání s výkonem povolání.

Čím víc praxe, tím méně učení

Odborníci z několika fakult Univerzity Karlovy i dalších vysokých škol v Praze pracují na vývoji plně distančních forem učení založených na práci ve vlastním pracovním prostředí. (Je to součást projektu „Komunikace - brána k výzkumu“, který je hrazen z prostředků Evropského sociálního fondu.) V zásadě jde o to, že by člověk mohl učinit svou práci do určité míry součástí svého studia, přičemž má platit - čím víc praxe, tím méně biflování. Ve světě je tato metodika známá pod názvem Work Based Learning (WBL) neboli učení založené na práci. V České republice připravuje něco takového Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, a to pro speciální pedagogiku. Podle Vandy Hájkové z katedry speciální pedagogiky bude však ještě třeba dořešit řadu dílčích aspektů. A dokud se věc nepodaří u jednoho oboru, pravděpodobně se k dalšímu nepřistoupí. Vanda Hájková připouští, že pedagogika předškolního vzdělávání by byla pro tento program také velmi vhodná. Zatím mají však učitelky jako Alena Z. smůlu.